

UCHWAŁA

Dnia 27 października 2017 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Wiesław Koziół (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Leszka Królika

w sprawie **E.L.**

sędziego Sądu Okręgowego w [...]

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 27 października 2017 r.,

zażalenia, wniesionego przez prokuratora

na uchwałę Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 14 lipca 2017 r.,

w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej

utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę.

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 14 lipca 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] - Sąd Dyscyplinarny odmówił zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w [...] E.L. za czyn z art. 177 § 1 k.k.

Sąd Dyscyplinarny ustalił, że w dniu 12 maja 2016 r. w [...], na ulicy S. Sędzia Sądu Okręgowego w [...] E.L. kierując samochodem marki Focus i włączając się do ruchu drogowego z drogi podporządkowanej nie udzieliła

pierwszeństwa rowerzyście jadącemu po drodze dla rowerów z kierunku S. w kierunku ul. M. W wyniku zdarzenia rowerzysta doznał obrażeń ciała w postaci zwichnięcia w stawie międzypaliczkowym bliższego palca III ręki lewej, rany tłuczonej okolicy prawego łokcia, otarć naskórka kolana lewego, stłuczenia klatki piersiowej po stronie lewej, które naruszyły czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni. Odległość od prawej krawędzi jezdni ul. S. do znaku wskazującego kierunek jazdy do O./ Ł./ W./ wynosi 21,2 m. Prędkość poruszania się rowerzysty w ruchu miejskim wynosi od 4 do 7 m/s.

W trakcie zdarzenia jego uczestnicy byli trzeźwi. Sędzia po zdarzeniu kilkakrotnie dzwoniła do pokrzywdzonego, interesowała się jego stanem zdrowia i przeproszała, a pokrzywdzony przeprosiny przyjął. Poszkodowany otrzymał od ubezpieczyciela z polisy OC kierowcy łączną kwotę 2666 zł.

Sąd Dyscyplinarny wskazał, że nie budzi wątpliwości zarówno sprawstwo obwinionej, jak i nieumyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Takie zachowanie formalnie wyczerpuje znamiona ustawowe czynu z art. 177 § 1 k.k., a więc zachowanie nosi cechy społecznej szkodliwości czynu.

Ocena stopnia społecznej szkodliwości wymaga natomiast uwzględnienia wszystkich elementów określonych w 115 § 2 k.k.

W jego ocenie przestępstwo z art. 177 § 1 k.k. godzi w bezpieczeństwo komunikacji, lecz sam rodzajowy przedmiot ochrony nie decyduje o ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu a zagrożenie karą do 3 lat pozbawienia wolności sytuuje wypadek komunikacyjny w kategorii najniższych występów kodeksowych. Odnosząc się do rozmiaru szkody przyjął, że jedyną szkodą w rozumieniu znamion przestępstwa z art. 177 § 1 k.k. jest naruszenie funkcji manualnej ręki lewej na okres powyżej 7 dni na skutek zwichnięcia w stawie międzypaliczkowym bliższym palca III i taki charakter obrażeń przemawia za znikomym stopniem społecznej szkodliwości czynu. Za

takim też stopniem przemawiają sposób i okoliczności czynu obejmujące czas, miejsce i kontekst sytuacyjny działania, zapadał bowiem zmrok, mżyło, latarnie się jeszcze nie paliły, przejazd dla rowerów nie był dobrze oznakowany znakami poziomymi, co uzasadnia wniosek że Sędzia mogła mieć trudność w prawidłowym rozpoznaniu nadjeżdżającego z prawej strony rowerzysty.

Rozważając elementy podmiotowe czynu Sąd Dyscyplinarny wskazał na jego podwójną nieumyślność dotyczącą zarówno samego przestępstwa, jak naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez Sędziego, które przybrało postać niedbalstwa oraz na brak zamiaru. Wyjaśnił również, że w przypadku czynu nieumyślnego nie ma podstaw do rozważania kwestii motywacji. W jego ocenie Sędzia naruszyła zasadę szczególnej ostrożności ale trzeba mieć na uwadze, że poruszała się nietypową dla siebie trasą, do zdarzenia doszło w warunkach ograniczonej widoczności z powodu pory dnia i pogody, jak również skarpy usytuowanej po prawej stronie jezdni, co biorąc pod uwagę prędkość rowerzysty powodowało, że wystarczyło zaniechać obserwacji przedpoła na 5 sekund, by doszło do wypadku, mimo minimalnej prędkości samochodu.

Dokonując kompleksowej oceny wszystkich wskazanych elementów Sąd Dyscyplinarny uznał, że za przyjęciem znikomego stopnia społecznej szkodliwości przemawia zarówno subminimalny stopień naruszenia reguł ostrożności, jak i nieznaczne przekroczenie progu obrażeń, od których kolizja komunikacyjna przekształca się w wypadek, zaniechanie pola obserwacji na czas maksymalnie 5,3 sekundy, okoliczności zdarzenia, działanie w warunkach podwójnej nieumyślności, ustawowe zagrożenie czynu oraz skompensowanie wszystkich szkód i zadośćuczynienie krzywdzie. Mając na uwadze zachowanie Sędziego po wypadku dodał, iż toczące się postępowanie dyscyplinarne spełni swoją funkcję prewencyjną,

W zażaleniu na powyższą uchwałę Prokurator Prokuratury Okręgowej w [...] delegowany do wykonywania czynności w Prokuraturze Krajowej zarzucił, w oparciu o art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1 k.p.k., obrazę art. 1 § 2 k.k. polegającą na niesłusznym uznaniu, że czyn sędziego E.L. nie jest przestępstwem z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości, podczas gdy dogłębna analiza wszystkich elementów przedmiotowych i podmiotowych powyższego czynu przemawia za poglądem przeciwnym.

Wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...] - Sądowi Dyscyplinarnemu.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądzie Apelacyjnym w [...] o raz obrońca obwinionej wnieśli o nieuwzględnienie zażalenia i utrzymanie zaskarżonej uchwały w mocy.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Art. 80 § 1 i § 2c p.u.s.p. stanowi, że sędzia nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez uprzedniej zgody sądu dyscyplinarnego, który wydaje uchwałę zezwalającą, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Pojęcie "dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa", określające materialne podstawy decyzji w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jest tożsame z pojęciem użytym w art. 313 § 1 k.p.k., jednak ze względów podmiotowych i ustrojowych stopień prawdopodobieństwa uzasadniający uwzględnienie wniosku powinien być wyższy, niż przyjmowany

w ramach postępowania przygotowawczego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego podkreśla się, że sformułowanie "dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa" jest nieostre, zatem ocena, czy spełniona została opisana nim przesłanka, zawsze zależy od

konkretnych okoliczności sprawy, zaś badanie materiału dowodowego ma charakter merytoryczny a nie formalny (por. uchwały Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 października 2004 r., SNO 40/04, OSNSD 2004 r., Nr 2, poz. 33, z dnia 8 maja 2007 r., SNO 21/07, OSNSD 2007 r., poz. 38, z dnia 27 stycznia 2009 r., SNO 95/08, OSNSD 2009 r., poz. 24, z dnia 20 lipca 2011 r., SNO 32/11, OSNSD 2011 r., poz. 41, z dnia 28 marca 2017 r., SNO 1/17, nie publ.).

Skarżący zarzuca wyłącznie naruszenie prawa materialnego nie podważając ustaleń faktycznych Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego. Koncentruje się na zakwestionowaniu uznania, że czyn zarzucany obwinionej nie stanowi przestępstwa z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości oraz wskazuje, że ocena tego stopnia została dokonana tylko w oparciu o okoliczność niekorzystnych warunków atmosferycznych i technicznych z pominięciem innych elementów wymienionych w art. 155 § 2 k.k., zwłaszcza rozmiaru szkody poniesionej przez pokrzywdzonego.

Nie jest trafny argument zażalenia, że Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny w sposób nieuprawniony dokonał kwalifikacji prawnokarnej czynu wchodząc w kompetencje sądu karnego. Obowiązkiem sądu dyscyplinarnego w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej jest zbadanie przedstawionych w toku postępowania dowodów i stwierdzenie, czy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa, a to wymaga również weryfikacji okoliczności, które zgodnie z art. 1 § 2 k.k. mają wpływ na ocenę, czy popełniony czyn zabroniony stanowi przestępstwo. Pominięcie okoliczności wymienionych w art. 115 § 2 k.k. przez sąd dyscyplinarny lub wzięcie pod uwagę okoliczności w nim niewymienionych stanowi skuteczną podstawę naruszenia prawa materialnego.

Zgodnie z art. 115 § 2 k.k. przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Ustawodawca społeczną szkodliwość czynu uzależnia więc zarówno od przedmiotowych, jak i podmiotowych znamion czynu zabronionego.

Uzasadnienie zaskarżonej uchwały wskazuje, wbrew twierdzeniu skarżącego, że Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny uwzględnił wszystkie elementy wymienione w art. 115 § 2 k.k. uzasadniając swoje stanowisko zarówno odnośnie do każdego z nich, jak i dokonując oceny kompleksowej. Motywy są obszerne, szczegółowe i wszechstronne oraz uwzględniają wszystkie okoliczności faktyczne mające wpływ na ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu. Skarżący nie powołuje żadnej okoliczności faktycznej lub elementu pominiętego przez Sąd pierwszej instancji a ogranicza się do stwierdzenia, że zostały uwzględnione jedynie niekorzystne warunki atmosferyczne i techniczne pomijając treść uzasadnienia na str. 6 - 9 zawierającego omówienie okoliczności czynu w aspekcie kolejno analizowanych elementów wymienionych w art. 115 § 2 k.k. Te wszystkie argumenty, które zmierzają do zakwestionowania wagi, jaką poszczególnym okolicznościom Sąd nadał przy kompleksowej ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu są chybione, bo zarzut dotyczący nadania zbyt dużej lub zbyt małej rangi wszystkim albo poszczególnym okolicznościom mieści się w ramach zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych (art. 438 § 3 k.p.k.), a takiego zarzutu zażalenie nie zawiera. Dodatkowo trzeba wskazać, że skarżący pominął pogląd Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego, który uprzednio rozpoznając niniejszą sprawę wyjaśnił w uzasadnieniu uchwały z dnia 28

marca 2017 r. SNO 3/17, że uszczerbek doznany przez pokrzywdzonego można uznać za niewielki, wręcz minimalny. Odnosząc się do stanowiska skarżącego Prokuratora wskazał, że powszechność przestępstwa z art. 177 § 1 k.k. nie ma znaczenia dla oceny stopnia społecznej szkodliwości oraz nie nastąpiło naruszenie art. 1 § 2 k.k. przez nieuwzględnienie interesu pokrzywdzonego i pozbawienie go prawa do uczciwego procesu karnego jak również nie nastąpiło utrudnienie możliwości dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia od sprawcy. Ponowne podniesienie tych okoliczności w zażaleniu nie może być skuteczne.

Ma natomiast rację skarżący, że poza zakresem okoliczności wskazanych w art. 115 § 2 k.k. pozostaje funkcja prewencyjna postępowania dyscyplinarnego i zachowanie Sędziego po wypadku. Ocena ta została jednakże wyrażona przez Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny jedynie marginalnie, poza analizą elementów wymienionych w tym przepisie i nie pozostaje w związku z przyjęciem, że stopień społecznej szkodliwości czynu jest znikomy, wobec czego uchybienie to nie ma żadnego wpływu na prawidłowość rozstrzygnięcia.

Z tych względów Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny rozstrzygnął jak w uchwale (art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 p.u.s.p.).